

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN MĂGURA

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN MĂGURA

Ipoteza de lucru:

*În Lista Monumentelor Istorice, biserica din Măgura apare ca fiind datată în anul **1707**, pe baza unei inscripții de pe peretele sudic. Tradiția locală consideră însă că anul **1707** nu reprezintă anul ridicării bisericii, ci mai degrabă, anul mutării acesteia în locația sa actuală. De altfel, se spune că biserica a fost inițial construită în locul numit Măgurice, mai apoi aceasta a fost mutată pe Poduri (Măgura Mică) și abia apoi a fost adusă pe locul actual.*

Fără a putea confirma sau infirma tradiția, inscripția de pe latura de sud a bisericii este atât de deteriorată încât doar anul menționat poate fi descifrat. Un alt moment important pentru sat și pentru biserică, amintește tradiția, este acela întâmplat în vremea năvălirilor tătare când biserica a oferit protecție pentru locuitorii satului, care s-au refugiat aici de frica unei cete de tătari ce a atacat satul, în ultima invazie din anul 1717.

Înscripția (1707). Portalul intrării în biserică.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN MĂGURA

Rezultatele obținute:

Analiza dendrocronologică identifică două etape constructive în istoria bisericii de lemn din Măgura. Din etapa inițială se păstrează grinzile care alcătuiesc pereții bisericii, iar construcția a avut loc cel mai probabil în anul **1658**. După aproximativ 120 de ani de la ridicarea bisericii, mai exact în anul **1778**, apare turnul pe care îl regăsim în prezent.

Datarea celor două etape se bazează pe probe care păstrează inelul Waldkante, iar faptul că acesta este complet format, în ambele cazuri, permite datarea cu precizie de câteva luni a momentului tăierii arborilor. Toate celelalte probe la care datarea a avut succes, confirmă, prin prezența și numărul inelelor de alburi, datările absolute obținute din probele cu Waldkante.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN MĂGURA

Rezultatele obținute:

O privire mai detaliată asupra localizării probelor analizate indică faptul că, o dată cu ridicarea turnului în anul **1778**, au fost înlocuite și câteva cosoroabe, însă nu în totalitate. În acest sens, proba nr. 4 (datată TPQ 1651), care provine dintr-o cosoroabă de pe latura nordică a absidei altarului, arată faptul că anumite cosoroabe au fost păstrate din construcția inițială.

În același timp, una dintre probe (datată 1777-1791, cu 17 inele de alburn), provine din grinda superioară de pe latura nordică a bisericii, sugerând că în momentul construirii turnului au fost înlocuite și grinzi aflate în partea superioară a pereților care, din motive necunoscute au trebuit înlocuite.

Rezultatele obținute includ portalul exterior în etapa de construcție inițială, etapă din care se mai păstrează, pe lângă elementele amintite până acum, și o contră la talpa estică a turnului, care este aplicată pe exteriorul peretelui nordic al bisericii. E probabil ca acest element, care datează din **1658** să fi fost refolosit, cu altă destinație, în anul **1778**.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN MĂGURA

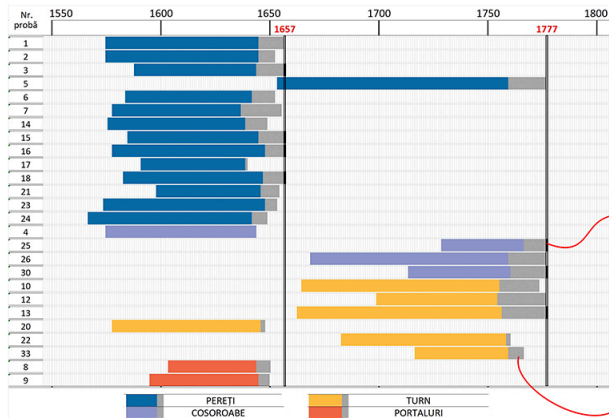
Rezultatele obținute:

Dincolo de datarea realizată, cu ocazia analizei probelor de lemn prelevate din biserica de la Măgura, se mai poate observa un aspect interesant legat de vârsta arborilor. Toate elementele care provin din etapa inițială de construcție, cea din anul **1658**, sunt realizate din arbori cu vârste mai mici de 100 de ani, acest lucru nefiind caracteristic pentru corpul bisericilor de lemn din Sălaj.

Dacă la prima vedere, această observație ar putea sugera utilizarea unui lemn de calitate mai slabă, inspectarea cu atenție a probelor scoate la iveală faptul că, de fapt, arborii au fost aleși cu deosebită atenție. Toți arborii au o rată de creștere foarte asemănătoare și vârste aproximativ egale, în acest fel, densitatea lemnului este similară pentru toți buștenii. Ca urmare, elementele incluse în construcția inițială au o structură lemnoasă asemănătoare, asigurând rezistență omogenă pentru toate elementele din compoziția bisericii. În ceea ce privește prelucrarea inițială a acestor bușteni, din analiza alburnului putem deduce că prelucrarea a fost minimă, meșterii încercând să păstreze cât mai mult material din arborii tăiați. Ca urmare a acestui fapt, pe toate probele care provin din această primă etapă de construcție, se păstrează între 1 și 19 inele de alburn, situație rar întâlnită în studiile precedente.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN MĂGURA

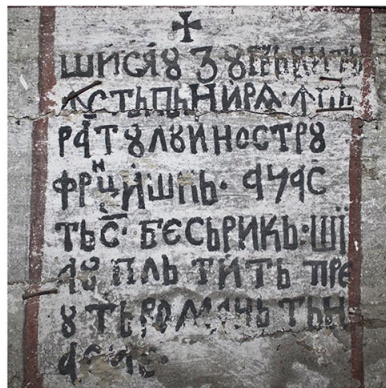
Cele două etape evolutive identificate în cazul bisericii de lemn din Măgura: prima etapă (1658), cea de-a doua (1778).

Această datare plasează biserica de lemn din Măgura printre cele mai vechi biserici de lemn din Sălaj.

Probe prelevate care conțin ultimul inel de creștere.

Probe prelevate care conțin inele de alburi.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN MĂGURA

Biserica este pictată de zugravul Petre Bode din Vima. Numele pictorului, al plătitorului dar și momentul pictării bisericii îl aflăm din cele două însemnări scrise în altar: prima, aflată pe peretele din dreapta a altarului, în dreptul diaconiconului, spune: "și s-au zugrăvit în stăpânirea împăratului nostru Fr(a)ntișc această s(fântă) besearică și au plătit preut Roman Tănase" iar cea de-a doua, aflată pe dosul ușii de la chivot amintește: "1826 februarie 20 zile. Petre Bode zugrav".

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN MĂGURA

Câteva detalii particulare: capetele scândurilor bolții, în podul bisericii, respectiv capătul meșter-grinzii.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN MĂGURA

Absida altarului înainte și după restaurarea bisericii (Foto: 2006 / 2011). După lucrările efectuate în anul 2010, stâlpul de care se spune că erau legați cei găsiți vinovați de diferite delictes a fost îndepărtat. Obiceiul, fără a mai fi fost pomenit în alte localități din Sălaj, poate fi pus în legătură cu „perindelele” bihorene, întâlnite la biserica de lemn din Totoreni.